

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ

Кафедра переробки продукції тваринництва та харчових технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Дмитро БАБЕНКО

« 13 » 06 2023 р.

Гарант освітньої програми

Михайло ГИЛЬ

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« 17 » 06 2023 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Засади технічного регулювання та захисту прав споживачів»

Галузь знань	17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»
Спеціальність	175 «Інформаційно-вимірювальні технології»
Освітньо-наукова програма	«Якість, стандартизація та сертифікація»
Освітній ступінь	«Магістр»
Семестр	1
Форма здобуття освіти	денна
Викладач	Петрова Олена Іванівна, кандидатка с.-г. наук, доцентка oipetrova@mnaun.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри переробки продукції тваринництва та харчових технологій.
Протокол № 13 від « 16 » 06 2023 року.
Завідувач кафедри

Олена ПЕТРОВА

Схвалено науково-методичною комісією факультету технологій виробництва і переробки продукції тваринництва стандартизації та біотехнології.

Протокол № 11 від « 26 » 06 2023 року.

Голова науково-методичної комісії

Галина КАЛИНИЧЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету технологій виробництва і переробки продукції тваринництва стандартизації та біотехнології.

Протокол №11 від « 27 » 06 2023 року.

Голова вченої ради

Михайло ГИЛЬ

Миколаїв 2023

1. Призначення навчальної дисципліни	Дисципліна «Засади технічного регулювання та захисту прав споживачів» має дати студентам знання про загальні засади метрології, стандартизації, сертифікації, а також особливості їх практичного використання в галузі екологічної безпеки, подоланні екологічних проблем, показати взаємозв'язок метрології, стандартизації і сертифікації, особливості функціонування цих наук у сфері прикладної діяльності, роль і завдання кожної з них у забезпеченні екологічної безпеки, збереження довкілля і якості життя людства.	
2. Мета навчальної дисципліни	Метою навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти ґрунтовних систематизованих знань у галузі загальних науково-технічних і практичних основ сертифікації як в Україні, так і світі.	
3. Компетентності	<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми у галузі метрології та інформаційно-виміральної техніки, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - K01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. - K05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - K06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. - K07. Здатність приймати обґрунтовані рішення. - K10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. <p>Спеціальні (фахові) компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - K11. Здатність обирати та застосовувати придатні математичні методи, комп'ютерні технології, а також підходи до стандартизації та сертифікації для вирішення завдань в сфері метрології та інформаційновиміральної техніки. - K15. Здатність розв'язувати складні професійні завдання і проблеми на основі розуміння технічних аспектів забезпечення контролю якості продукції. - K23. Здатність дотримуватися правових і етичних норм з питань інтелектуальної власності 	
4. Заплановані результати навчальної дисципліни	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен здобути програмні результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ПР03. Розуміти міждисциплінарні зв'язки та контексти спеціальності. - ПР08. Володіти сучасними методами та методиками проєктування і дослідження, а також аналізу отриманих результатів 	
5. Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: - лекції - практичні заняття - самостійна робота	90/3,0 16/0,5 30/1,0 44/1,5
Календарний план*		

№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	пз	ср
1.	Основний зміст, роль і значення консьюмеризму як світової концепції захисту прав споживачів.	2	2	2
2.	Організації з захисту прав споживачів у різних країнах світу		2	2
3.	Правові основи захисту прав споживачів		2	4
4.	Базові права споживачів на задоволення власних потреб		2	4
5.	Нормативне регулювання якості товарів, робіт, послуг.		2	4
6.	Державні установи в системі захисту прав споживачів	2	4	4
7.	Механізм захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів діяльності, наданні послуг і виконанні робіт	2	4	4
8.	Організація захисту прав споживачів на якість та безпеку товарів.		2	4
9.	Організація захисту прав споживачів на якість та безпеку послуг	2	2	4
10.	Реалізація прав споживачів на інформованість та зворотній зв'язок	2	2	4
11.	Технології захисту прав споживачів у разі придбання неякісних або небезпечних товарів та послуг.	2	2	4
12.	Відповідальність за порушення прав споживачів. Засоби захисту порушених прав	2	4	4
Всього		16	30	44

*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу

6. Порядок та критерії оцінювання	Контроль знань з дисципліни здійснюється шляхом індивідуальних опитувань студентів, тестування та контрольних письмових робіт.
	По закінченню 5-го семестру проводиться залік в усній формі на основі залікових питань дисципліни. До складання заліку допускаються студенти, які повністю виконали програму з дисципліни: – відвідали всі лекції та лабораторно-практичні заняття протягом семестру; – оволоділи практичними навичками, передбаченими програмою дисципліни; – виконали передбачені програмою письмові роботи студента.

Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти

Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
		min	max	min	max
1. Аудиторна робота в т.ч.: – навчальні заняття (підготовка та виконання)	7	4	6	28	42
2. Самостійна робота в т.ч.: - тестування	5	4	8	20	40
- презентація	2	6	9	12	18
Разом				60	100

Загальна шкала оцінювання ECTS за результатами курсу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	

64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
7. Політика курсу	<p>Основні принципи проведення занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку; - усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; - різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді; - курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання; - протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково. 	
8. Інформаційні джерела	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Букреева О. С., Рибалко І. В. Основи стандартизації та оцінка відповідності [Електронний ресурс]: електронний навчальний посібник і схема у таблицях. Харків: ХНАДУ, 2019, 76 с. 2. Методичні вказівки до практичних занять, самостійної роботи та виконання розрахунково-графічної роботи з навчальної дисципліни «Стандартизація, сертифікація, метрологія» (для студентів 3 курсу денної та заочної форм навчання напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: С. О. Погасій, Ю. В. Краснокутська. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 36 с. 3. Управління якістю : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей / Безродна С. М. – Чернівці: ПВКФ «Технодрук», 2017. – 174 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дудга І.О. Захист прав споживачів: Навч. посібник. - К.: Центр учбовлітератури, 2007 - 448 с. 2. Захист прав споживачів : Навч. посіб. / Н. Г. Салухіна, О. М. Язвінська, О. І. Башкатова. — К. : МАУП, 2007. — 382 с. : іл. — Бібліогр. : С. 356– 380. ISBN 966-608-696-4 3. Фролов М О Судовий захист грав споживачів в Україні. Спільнота споживачів та громадські об'єднання. - ТС., 2007. - 59 с. <p>Законодавчо-нормативні акти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України. — К., 1996. — 80 с. 2. Господарський кодекс України від 16.01.03 № 436-IV. 3. Цивільний кодекс України від 16.01.03 № 435-IV. 4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. — К.: Юрінком Інтер, 1999. 5. Кримінальний кодекс України. — К.: Юрінком Інтер, 2000. 	

	<p>6. Закон України “Про захист прав споживачів” (у ред. Закону від 15.12.93 // ВВР України. — 1994. — № 1) (із змін., внесеними згідно із законами від 02.03.95 № 82/95-ВР; від 20.06.95 № 230/95-ВР; від 18.06.97 № 365/97-ВР // ВВР України. — 1995. — № 14; 23; 1997. — № 35).</p> <p>7. Закон України “Про підтвердження відповідності” // ВВР України. — 2001. — № 32. — Ст. 169. 8. Закон України “Про стандартизацію” // ВВР України. — 2001. — № 31.</p>
9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами	Передбачено використання індивідуальної форми навчання для здобувачів за допомогою оболонки Moodle (https://moodle.mnau.edu.ua).
10. Доступ до матеріалів навчання	Робоча програма дисципліни (https://www.mnau.edu.ua/), її силабус (https://www.mnau.edu.ua/) та навчально-методичний комплекс дисципліни (https://moodle.mnau.edu.ua) з необхідним його накопиченням розташовано на офіційному сайті Миколаївського національного аграрного університету (https://www.mnau.edu.ua).

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

**Кандидатка с.-г. наук, доцентка
кафедри переробки продукції тваринництва
та харчових технологій**

Олена ПЕТРОВА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва,
стандартизації та біотехнології

Кафедра переробки продукції тваринництва та харчових технологій

«ПОГОДЖЕНО»

Декан факультету ТВППТСБ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Михайло ГИЛЬ

Дмитро БАБЕНКО

« 27 » 06 2023 р. « 27 » 06 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ЗАСАДИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ТА ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ»**

освітньо-професійна програма

«Якість, стандартизація і сертифікація»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

очної (денної) форми навчання

на 2023-2024 навчальний рік

Освітній ступінь – **Магістр**

Галузь знань – **17 «Електроніка, автоматизація та електронні
комунікації»**

Спеціальність – **175 «Інформаційно-вимірювальні технології»**

Мова викладання – **українська**

Миколаїв
2023

Бабенко

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023 р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.

Розробник програми: кандидатка с.-г. наук, доцентка О. І. Петрова, Миколаївський національний аграрний університет.

Програма розглянута на засіданні кафедри переробки продукції тваринництва та харчових технологій МНАУ протокол № 13 від 16.06.2023 року.

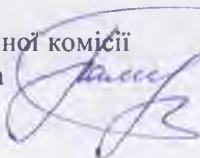
Завідувачка кафедри
канд. с.-г. наук, доцентка

Олена ПЕТРОВА

Схвалено науково-методичною комісією факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології МНАУ протокол № 11 від 26.06.2023 р.

Голова науково-методичної комісії
канд. с.-г. наук, доцентка

Галина КАЛИНИЧЕНКО

АНОТАЦІЯ

Дисципліною розглядаються категорії якості як база в умовах ринкових відносин, а також теорія управління підприємством за критерієм якості продукції, що випускається; висвітлюються основні методи управління якістю, роль і завдання керівництва підприємства у створенні конкурентоспроможної продукції, питання планування, контролю та поліпшення якості; детально аналізуються Міжнародні стандарти забезпечення і управління якістю ISO серії 9000.

SUMMARY

Discipline is examine the categories of quality as base in the conditions of market relations, and also theory of management an enterprise after the criterion of quality of products which is produced; the basic methods of quality management, role and task of guidance of enterprise, light up in creation of competitive products, question of planning, control and improvement of quality; in detail analysed the International standards of providing and quality of ISO of series management 9000.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ»

Галузь знань: 17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»

Освітня спеціальність: 175 «Інформаційно-вимірювальні технології»

Освітній ступінь: Магістр

Кваліфікація: магістр з інформаційно-вимірювальних технологій

Обов'язкова (вибіркова) компонента Вибіркова

Семестр – 1

Кількість кредитів ECTS – 3,0

Кількість модулів – 2

Загальна кількість годин – 90

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

лекції – 16 / 0,5

практичні заняття – 30 / 1,0

самостійна робота – 44 / 1,5

Форми підсумкового контрольного заходу – залік

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організують освітній процес (декан, заступники декана, куратор). Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні

потреби та індивідуальні можливості. Передбачено використання індивідуальної форми навчання для здобувачів за допомогою:

- дистанційної системи Moodle <https://www.mnau.edu.ua>: лекційний матеріал, матеріал для практичних занять та самостійної роботи;
- платформи онлайн-занять JeetSi Meet: для проведення лекційних занять, індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;
- електронного депозитарію МНАУ – для використання інформаційних матеріалів;
- аудіо- та відеоповідомлень з лекційним матеріалом, пояснень особливостей завдань та напрямів їх виконання тощо;
- спілкування через електронну пошту та телефонний зв'язок;
- індивідуального підходу до викладення матеріалу навчальної дисципліни;
- можливостей залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Мовна викладання. Дисципліна викладається українською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Основними, які використовуються від час викладання і вивчення дисципліни, є: Словесні (розповідь), практичні, розрахункові завдання, пояснювально-ілюстративні, частково-пошукові, дослідницькі методи, самостійна робота, консультації та інші.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів **академічної доброчесності** – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювання.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: виробити у здобувачів вищої освіти дослідний підхід до рішення задач в галузі системи управління якістю, навчити їх критично аналізувати та узагальнювати інформацію з нормативних документів та літературних джерел, розвинути здібності до творчого мислення та наукового аналізу.

Завдання дисципліни: Завданням дисципліни є формування у майбутніх фахівців глибоких теоретичних знань з питань системи управління якістю. Здійснювати аналіз діяльності підприємства. Розробляти систему управління якістю.

Предмет дисципліни: Державні стандарти України, документація системи управління якістю, проектування моделі системи управління якістю.

Об'єкт дисципліни: вивчення елементів нормативної документації системи управління якістю ДСТУ ISO 9001 – 2009, ДСТУ ISO 9000 – 2008.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми у галузі метрології та інформаційно-виміральної техніки, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- *Загальні компетентності:*

K01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

K04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

K05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

K06. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

K07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

K09. Здатність розробляти та управляти проектами.

K10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- *Спеціальні (фахові) компетентності:*

K12. Практичні навички розв'язування складних задач і проблем метрології, інформаційно-виміральної техніки, стандартизації при оцінюванні якості продукції.

К15. Здатність розв'язувати складні професійні завдання і проблеми на основі розуміння технічних аспектів забезпечення контролю якості продукції.

К21. Здатність враховувати вимоги до метрологічної діяльності в сфері технічного регулювання, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку.

К23. Здатність дотримуватися правових і етичних норм з питань інтелектуальної власності.

Програмні результати навчання:

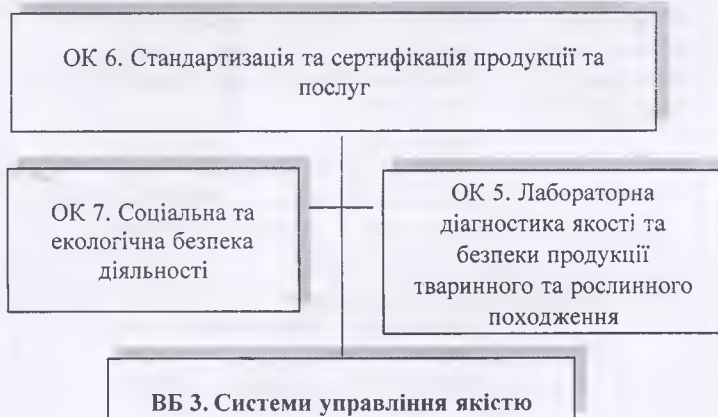
ПРО1. Знати і розуміти сучасні методи наукових досліджень, організації та планування експерименту, комп'ютеризованих методів дослідження та опрацювання результатів вимірювань.

ПРО4. Вміти виконувати аналіз інженерних продуктів, процесів і систем за встановленими критеріями, обирати і застосовувати найбільш придатні аналітичні, розрахункові та експериментальні методи для проведення досліджень, інтерпретувати результати досліджень.

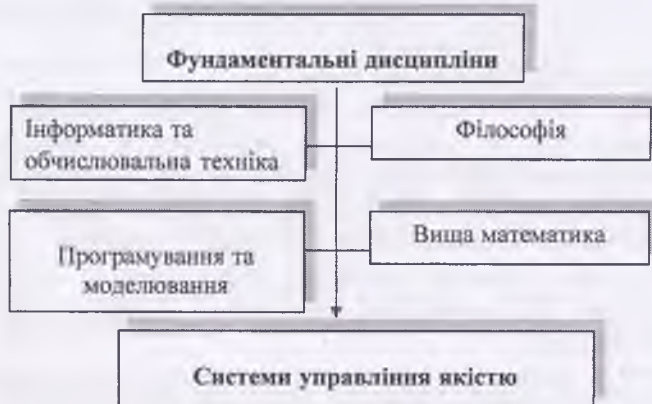
ПРО7. Вміти проектувати і розробляти інженерні продукти, процеси та системи метрологічної спрямованості, обирати і застосовувати методи комп'ютеризованих експериментальних досліджень.

ПРО12. Вільно презентувати та обговорювати наукові результати державною мовою та англійською або однією з мов країн Європейського Союзу в усній та письмовій формах, а також вести наукову дискусію.

4. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

5. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ»

Змістовний модуль		Теми		Обсяги годин			
№	назва	№	назва	ЛК	ІП	СР	Разом
1	Система управління якістю, її роль у забезпеченні якості продукції	1	Основні терміни та визначення. Класифікація показників якості продукції	2	2	4	8
		2	Стислі історичні відомості щодо еволюції управління якістю. Стандарти ISO серії 9000.	2	4	6	12
		3	Історія створення та перегляду стандартів ISO серії 9000. Принципові зміни у стандартах нової версії	2	4	6	12
		4	Застосування процесного підходу до її побудови. Суть процесного підходу. Побудова процесної моделі системи управління якістю	2	4	6	12
Всього за змістовний модуль 1				8	14	22	44
		1	Підготовка підприємства до впровадження системи управління якістю. Етапи	2	4	4	10

2	Модель системи управління якістю	впровадження системи управління якістю.					
		2	Впровадження , підтримка та постійне вдосконалення системи управління якістю.	2	4	6	12
		3	Аудит системи управління якістю. Види аудиту	2	4	6	12
		4	Основні положення стандарту ДСТУ ISO 19011 – 2004. Етапи проведення аудиту	2	4	6	12
Всього за змістовний модуль 2			8	16	22	46	
Всього годин по навчальній дисципліні			16	30	44	90	

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ГОДИН І КРЕДИТІВ

Назва змістовного модуля	Кількість годин і кредитів		
	год.	кредитів	%
Система управління якістю, її роль у забезпеченні якості продукції.	44	1,5	48,9
Модель системи управління якістю.	46	1,5	51,1
Всього	90	3,0	100,0

7.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістовних модулів

Назва змістовного модуля	Кількість годин	Термін виконання
Система управління якістю, її роль у забезпеченні якості продукції.	44	Відповідно до семестрового навчального плану та графіку навчального процесу
Модель системи управління якістю.	46	
Всього	90	х

7.3. Перелік та короткий зміст лекцій

Модуль, №	Тема, №	Тема, перелік питань	Об'єм, години
1	1	Вступ. Концепція якості в ХХІ ст. Основні терміни та визначення. Стислі історичні відомості щодо еволюції управління якістю. Класифікація показників якості продукції Ключові слова: якість, концепція, правова основа, безпечність, харчова цінність, безпека Key words: quality, kontsept, legal basis, safety, nutritional value, safety	2
	2	Стандарти ISO серії 9000. Система управління якістю, її роль у забезпеченні якості продукції. Історія створення та перегляду стандартів ISO серії 9000. Принципові зміни у стандартах нової версії Ключові слова: багатокomпонентні системи, контроль, якість, система управління, стандарт Key words: multicomponent systems, control, quality, control system, standard	4
	3	Модель системи управління якістю. Застосування процесного підходу до її побудови. Суть процесного підходу. Побудова процесної моделі системи управління якістю Ключові слова: процесний підхід, система, управління якістю, модель Key words: process approach, system, quality management, model	4
	4	Впровадження, підтримка та постійне вдосконалення системи управління якістю. Підготовка підприємства до впровадження системи управління якістю. Етапи впровадження системи управління якістю. Підтримка та постійне вдосконалення Ключові слова: нормування, контроль, нова продукція, система управління, підприємство Key words: valuation, control, new products, management system, enterprise	4
2	5	Аудит системи управління якістю. Види аудиту Ключові слова: аудит, управління якістю, вид аудиту Key words: audit, quality management, type of audit	4

	6	Основні положення стандарту ДСТУ ISO 19011 – 2004. Етапи проведення аудиту Ключові слова: стандарт, положення, аудит, етап аудиту Key words: standard, regulations, audit, audit stage	4
	7	Документація системи управління якістю. Програма аудиту. Контрольні листи. Звіт про невідповідність. Звіт про аудит Ключові слова: документація, звіт, контрольний лист Key words: documentation, report, control correspondence	4
	8	Самооцінка підприємства за європейською моделлю ділової досконалості. Європейський фонд управління якістю (EFQM). Критерії для самооцінювання підприємств Ключові слова: підприємство, європейська модель, фонд, якість Key words: enterprise, European model, fund, quality	4
		Всього	30

7.4. Перелік та короткий зміст практичних занять

Модуль, №	Тема, №	Тема, перелік питань	Об'єм, години
1	1	Класифікація показників якості продукції	2
	2	Основні терміни та визначення.	2
	3	Стислі історичні відомості щодо еволюції управління якістю. Стандарти ISO серії 9000.	4
	4	Принципові зміни у стандартах нової версії	2
	5	Застосування процесного підходу до її побудови. Суть процесного підходу. Побудова процесної моделі системи управління якістю	4
2	6	Підготовка підприємства до впровадження системи управління якістю. Етапи впровадження системи управління якістю.	4
	7	Впровадження, підтримка та постійне вдосконалення системи управління якістю.	4
	8	Застосування процесного підходу до її побудови. Суть процесного підходу. Побудова процесної моделі системи управління якістю	2
	9	Аудит системи управління якістю. Види аудиту Програма аудиту. Контрольні листи.	2
	10	Основні положення стандарту ДСТУ ISO 19011 – 2004. Етапи проведення аудиту Самооцінка підприємства за	4

		європейською моделлю ділової досконалості.	
		Всього	30

7.5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів вищої освіти в обсязі 44 години / 1,5 залікових кредити, складається із опрацювання теоретичного курсу за питаннями, які не розглядалися на лекціях та лабораторних заняттях. Теми обов'язкового самостійного опрацювання та форми її перевірки.

№ п/п	Тема	Кількість годин/ зал. кредитів	Форма перевірки
1	Етапи та значення стандартизації вимог до забезпечення і управління якістю	10/0,33	опитування
2	Загально фірмова система управління якістю	10/0,33	тестування
3	Моделі американської та європейської премії з якості	14/0,46	тестування
4	Цикл управління в системі TQM. Основні стратегії TQM.	10/0,33	опитування
РАЗОМ		44/1,5	

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО І ЗАКЛЮЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ПО ДИСЦИПЛІНІ

Оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Поточний контроль знань студентів здійснюється починаючи з другого тижня занять методами поточного тестування, опитування, виконанням контрольних робіт, проведенням колоквиуму, рецензування рефератів та словника понятійних термінів, ведення конспектів, якістю виконання практичних робіт, роботу зі спеціальною літературою. Протягом вивчення модулю проводиться два рази проміжна атестація.

За кожну форму роботи студент одержує певну кількість балів у залежності від якості і своєчасності виконання роботи. З результатами оцінки всіх форм роботи при вивченні модуля доводяться до відома студентів на кожному занятті чи по завершенню рецензування.

Заключна оцінка знань студентів по модулю визначається на підставі суми балів, одержаних протягом семестру.

Студент, який отримав за всі контрольні заходи 60 і більше балів може бути звільнений від складання заліку, для чого сума балів отриманих протягом семестру перераховується у відповідності до таблиці.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

№ п/п	Форма контролю	Контроль протягом семестру	Максимальна / мінімальна кількість балів
1	Опитування	6	5 / 3
2	Тестування	3	10 / 6
Усього (балів)		x	60 / 36

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ»

1. В чому взаємозв'язок якості товарів із успіхом та ефективністю підприємства, національної економіки?
2. В чому взаємозв'язок якості товарів із її конкурентоспроможністю?
3. Визначте фактори, що формують та забезпечують якість.
4. В чому полягає сучасний підхід до управління якістю на виробництві.
5. Які причини зумовлюють необхідність підвищення та забезпечення якості продукції (послуг)?
6. Чи збігається підхід до якості з точки зору виробника та користувача?
7. Чи завжди конкурентоспроможність означає якісність? Наведіть приклади якісної, але неконкурентоспроможної продукції, неякісної але конкурентоспроможної.
8. Які зарубіжні школи в області управління якістю Ви знаєте?
9. Визначте основні елементи системи якості.

10. В чому призначення і склад стандартів ISO 9000.
11. Які вчені здійснили найсуттєвіший внесок у формування та розвиток наукових підходів до управління якістю?
12. Упорядкуйте з точки зору еволюції підходів до управління якістю системи якості.
13. Якість продукції, процесів, діяльності як відповідність ринковим вимогам (TQC).
14. Якість як задоволення вимог та потреб споживачів і службовців (TQM).
15. Якість продукції як відповідність стандартам (система Тейлора).
16. Якість продукції як відповідність стандартам та стабільність процесів (SQC).
17. Тотальне управління якістю (TQC).
18. Якість як задоволення вимог суспільства, власників (акціонерів), споживачів та службовців (UQM).
19. Які вітчизняні системи управління якістю Ви знаєте?
20. Назвіть особливості розвитку вітчизняних систем управління якістю продукції.
21. Визначте напрями гармонізації вітчизняних нормативних документів у сфері управління якістю з міжнародними.
22. У якій послідовності здійснюється облік вимог стандартів ISO серії 9000 у вітчизняних стандартах?
23. Здійсніть порівняльну характеристику комплексних систем управління якістю, що функціонували на підприємствах за часів СРСР.
24. Що являє собою тотальний менеджмент якості (TQM)?
25. Які області науки вплинули на формування теорії TQM?
26. Які вчені зробили найсуттєвіший внесок у розвиток теорії TQM?
27. Як ідеї вчених з TQM використовуються у практиці діяльності вітчизняних підприємств?
28. Сутність системного підходу до проблеми управління якістю продукції.
29. Принципи та функції системи управління якістю продукції.
30. Зміст моделі системи управління якістю: Фейгенбаума.
31. Зміст моделі системи управління якістю: Етінгера–Сітінга.
32. Зміст моделі системи управління якістю: Джурана.
33. Зміст моделі системи управління якістю: Теорія Маслоу.
34. Зміст моделі системи управління якістю: Теорія Мак-Грегора.
35. Особливості, переваги та недоліки системи TQM.
36. Особливості, переваги та недоліки системи «just in time».
37. Особливості, переваги та недоліки комплексних систем управління якістю.
38. Який підхід покладений в міжнародних стандартах в основу побудови системи управління якістю?
39. Який порядок розроблення та впровадження СУЯ в діяльність підприємства?
40. Яку структуру має Система управління якістю на підприємстві?
41. Види діяльності, складові процесної моделі системи менеджменту якості.
42. Значення документації системи управління якістю.

43. Який склад документації системи управління якістю?
44. Які вимоги висуваються до рівня затвердження документів?
45. Які вимоги висуваються до процесу зміни документів?
46. Як здійснюється управління записами при реєстрації даних про якість?
47. Сутність статистичних методів контролю якості.
48. Порядок збирання інформації для оцінки якості.
49. Статистичний ряд і його характеристики.
50. Сутність інструменту контролю якості: контрольний лист.
51. Сутність інструменту контролю якості: гістограма.
52. Сутність інструменту контролю якості: діаграма розсіювання.
53. Сутність інструменту контролю якості: метод стратифікації.
54. Сутність інструменту контролю якості: діаграма Парето.
55. Сутність інструменту контролю якості: причинно-наслідкова діаграма

Ісікави.

56. Сутність інструменту контролю якості: контрольна картка Шухрата.
57. Принципи побудови діаграм та застосування їх в управлінні якістю.
58. Яка роль контролю в процесі управління якістю?
59. Які методи найчастіше використовують в процесі контролю якості?
60. У чому полягають особливості застосування інструментів контролю якості на практиці?
61. Що таке контрольний листок і як ним користуються?
62. З якою метою в практиці контролю якості використовується гістограма?
63. Що собою являє діаграма розкиду, для чого вона використовується?
64. Що таке діаграма Парето і як вона використовується для контролю якості?
65. Що таке стратифікація?
66. Яка послідовність побудови причинно-наслідкового діаграми?
67. Сутність одного з семи нових інструментів контролю якості: діаграми спорідненості.
68. Сутність одного з семи нових інструментів контролю якості: діаграми зв'язків.
69. Сутність одного з семи нових інструментів контролю якості: деревовидна діаграма.
70. Сутність одного з семи нових інструментів контролю якості: матрична та векторна діаграми.
71. Сутність одного з семи нових інструментів контролю якості: діаграма здійснення процесу.
72. Сутність одного з семи нових інструментів контролю якості: матриця пріоритетів.
73. Послідовність процедури побудови та застосування інструментів контролю якості.
74. Модель профілю якості за Н. Кано, його складові.
75. Ключові елементи та інструменти «Розгорнання Функцій Якості».
76. Сутність концепції «Будинок якості».

77. Етапи впровадження «голосу споживача» при «Розгортанні функцій якості».

78. Зв'язок інструментів якості TQM та QFD.

79. Планування якості товарів.

80. Основні принципи проведення сертифікації систем якості підприємств.

81. Нормативна база для сертифікації систем якості: міжнародна, регіональна, національна.

82. Етапи проведення сертифікації систем якості.

83. Реєстр систем якості, його структура та функції.

84. Міжнародна система визначення результатів оцінювання систем якості.

85. Який вплив має якість продукції на прибуток та збитки підприємства?

86. Традиційні підходи до визначення «оптимальної вартості якості».

87. Структура прибутків і витрат на якість.

88. Класифікацію витрат на якість.

89. Окупність витрат на якість.

90. Рівні витрат на якість продукції.

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Лабораторія стандартизації, сертифікації продукції та послуг і метрології

№ 202а

Навчальний корпус № 1, вул. Генерала Карпенка, 73

Спеціальне технічне обладнання:

Лінійка звичайна – 5 шт.

Штангенциркуль ШЦ 150 - 0.05 гл-мер – 1 шт.

pH- метр – 1 шт.

електропотенціометри, спиртівки, посуд: піпетки, колби, чашки
Петрі, бюретки, ін. посуд; хімічні реактиви.

11. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

Основна література

1. Буханевич О. М. Якість і доступність адміністративних послуг як елемент їх правової характеристики. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки, 2015, - № 2(1). - С. 89-95.

2. Горюнова К.А. Проблеми впровадження системи менеджменту якості в діяльність державних органів влади та місцевого самоврядування. Менеджер, 2015. - № 1, - С. 77-82.

3. Грабар Н. С. Шляхи підвищення якості надання адміністративних послуг в Україні. Актуальні проблеми державного управління, 2015, - № 1, - С. 33-39.

4. Дзюндзюк В. Б., Марекін С.В. Управління якістю в органах влади: зміст і особливості. Теорія та практика державного управління, 2016, Вип. 2, - С. 6-11.

5. Записний Д.Ю. Нові підходи до підвищення якості адміністративних послуг в умовах модернізації державного управління в Україні. Аспекти публічного управління. 2016. - № 4-5, - С. 29-36.

6. Заплотинський Б.А., Тупкало В.Н. Управління якістю. Навчально-методичний посібник – К.: ННІМП ДУТ, 2015. – 168 с.

7. Марехін С. В. Всеохоплююче управління якістю в органах влади: особливості впровадження. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління, 2016, Вип. 2, - С. 117-123.

8. Капінос Г.І., Грабовська І.В. Управління якістю: навчальний посібник. – К. : Кондор-Видавництво, 2016. – 278 с.

9. Попович Т.М. Управління якістю: навч. пос. – Тернопіль, Крок, 2015. – 320 с.

10. Савуляк В. В. Управління якістю продукції : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2016. – 91 с.

Допоміжна література

1. Сороко В.М. Функціонування і розвиток системи управління якістю : навч. - метод. матеріал. – К. : НАДУ, 2015. – 80 с.

2. Хімичева Г.В., Назаренко І.В., Стріха Л.О. Сертифікація управління якістю : курс лекцій. – Миколаїв : МНАУ, 2015. – 82 с.

ДОДАТОК

До робочої програми 2023 -2024 н.р. навчальної дисципліни
Системи управління якістю

Перелік внесених змін на 2023-2024 н.р.

№	Зміст змін	Підстава	Примітки
1.	Розшифровано перелік загальних, спеціальних та додаткових (фахових) компетентностей	Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми	Більш точне розкриття фахових компетентностей
2.	Схематично зображено місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін	програми підготовки здобувачів вищої освіти	
3.	Надано перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	«Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023 р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.	

Розробники програми:
кандидатка с.-г. наук, доцентка

Олена ПЕТРОВА

Завідувачка кафедри
канд. с.-г. наук, доцент

Олена ПЕТРОВА